

Datum

2020-11-10

Diariernr (åberopas)

A389.107/2020

Saknr

000

Er referens

S2019/

00088/

SOF

Socialdepartementet

Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen (SOU 2018:88)

Polismyndigheten har tagit del av betänkandet och lämnar följande synpunkter.

Polismyndigheten noterar att frågor kopplade till välfärdsbrottslighet inom området för assistansersättning och insatser enligt LSS inte belyses närmare i utredningen. Inte heller lägger utredningen fram några förslag som syftar till att minska den ekonomiska brottsligheten på detta område. Att välfärdssystemen utsätts för en alltmer omfattande och ofta organiserad brottslighet har konstaterats i ett antal utredningar och rapporter de senaste åren.¹ För att öka tilltron till effektiviteten i välfärdssystemen är det viktigt att säkerställa att utbetalningar från systemen är korrekta samt att de brottsbekämpande myndigheterna på ett effektivt sätt kan utreda och beivra missbruk och oegentligheter på området. Regeringen har därför uppdragit åt Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten att gemensamt kartlägga hur utredningar av bidragsbrott kan förbättras samt vidta lämpliga åtgärder i syfte att uppnå en ökad uppkläring.² Myndigheterna har i sin slutredovisning av uppdraget lämnat förslag på flera brottsförebyggande åtgärder som sammantagna skulle försvåra möjligheterna för brottsliga angrepp mot välfärdssystemen. Där anges följande:³

- ”En robust och korrekt folkbokföring minskar möjligheterna till missbruk av bidragssystemet.
- Ett ökat fokus på kontrollverksamhet hos utbetalande myndigheter för att redan vid ansökan identifiera risk för missbruk, så kallad riskprofilering. En så-

¹Se bl.a. betänkandena Kvalificerad välfärdsbrottslighet – förebygga, förhindra, upptäcka och beivra (SOU 2017:37), Bidragsbrott och underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen – en utvärdering (SOU 2018:14), Samlade åtgärder för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen (SOU 2019:59) samt Kontroll för ökad tilltro – en ny myndighet för att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen (SOU 2020:35).

² Uppdrag till Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten om förbättrad hantering av bidragsbrott (Ju2018/03037/KRIM).

³ Förbättrad hantering av bidragsbrott, slutredovisning av regeringsuppdrag till Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten (Dnr A310.133/2018 respektive ÅM2019-1666), sid 19.

dan profilering bör flera myndigheter samverka kring genom ett ökat informationsutbyte.

- En ökad samordning och förbättrad gemensam kontroll av utbetalningar från välfärdssystemen av flera myndigheter och kommuner.
- En stärkt prioritering vid utredning och lagföring som bedömer möjligheterna till att få brottsförebyggande effekter eller attitydförändring hos allmänheten bör vara en parameter.
- Välfärdsmyndigheterna bör gemensamt sträva efter att förändra den allmänna attityden till bidragsbrott och missbruk av de olika förmånerna, bland annat genom riktade insatser mot identifierade riskgrupper.”

I rapporten föreslås vidare att det bör övervägas att införa administrativa sanktionssystem i syfte att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. I likhet med vad delegationen för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen har kommit fram till i sin utredning, skulle ett administrativt sanktionssystem vid sidan av bidragsbrottslagen (2007:612) sannolikt visa sig vara betydligt enklare, snabbare och mer effektivt för att komma till rätta med felaktiga utbetalningar.⁴ Detta skulle även frigöra resurser från de brottsutredande myndigheterna, som inte sällan får lägga resurser på att hantera bidragsbrott som rör mindre belopp. Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten har i sina respektive remissvar tillstyrkt att frågan utreds vidare.

Inom ramen för det fortsatta lagstiftningsarbetet finns det mot angiven bakgrund enligt Polismyndighetens uppfattning skäl att närmare uppmärksamma denna problematik. Det bör därvid övervägas att lämna förslag till författningsreglering i linje med det ovan sagda som kan minska risken för brottsliga angrepp mot de ersättningssystem som nu föreslås.

I övrigt har Polismyndigheten inte några synpunkter på det som föreslås.

Detta yttrande har beslutats av juristen Tony Back efter föredragning av juristen Per Luthander. Rikspolischefen Anders Thornberg har informerats om yttrandet.

POLISMYNDIGHETEN

På avdelningschefens vägnar

Tony Back

Per Luthander

⁴ Samlade åtgärder för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen (SOU 2019:59), sid 245 ff.

Kopia till

Justitiedepartementet (PO)
Arbetslagarorganisationerna
Rikspolischefens kansli